

Алла Бичок,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов та
інформаційно-комунікаційних технологій,
Західноукраїнський національний університет

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ РІЗНИХ ПРИНЦИПІВ ТА КОМПОНЕНТІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ СТУДЕНТАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ЕЛЕМЕНТАМИ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА

Одним із найголовніших факторів розвитку нашої держави в умовах подолання кризових явищ є докорінна зміна системи професійної освіти з приведенням її до міжнародних стандартів. Інтеграція України в європейський освітній простір та орієнтація на провідні країни спричинили виникнення нагальної потреби у нових вимогах щодо підготовки майбутніх перекладачів до їхньої фахової діяльності. Треба зазначити, що калькування усіх європейських інновацій може спричинити ігнорування досвіду вітчизняної професійної освіти, адже тут також є чимало позитивного надбання. Також варто не забувати, що досконале знання іноземної мови та уміння застосовувати її у діловому спілкуванні нині становить від 50 до 85 % успіху бізнес-проектів. Результати проведених опитувань свідчать, що майбутні перекладачі вже під час проведення практик дуже часто відчують труднощі у спілкуванні іноземною мовою. Це спричинено насамперед тим, що вони не завжди чітко висловлюють свою думку, не в змозі відстояти її, в результаті цього уникають конфліктних ситуацій та неспроможні подолати психологічні бар'єри міжособистісної взаємодії. Варто зазначити, що причиною всього цього є брак саме «живого» спілкування з носіями іноземної мови [2].

Також необхідно зазначити, що надмірне використання під час навчального процесу комп'ютерів, активний супровід модульно-рейтингової системи навчання тестовою формою контролю навчальних досягнень не може замінити значущість використання живого спілкування при вивченні іноземної мови.

Актуальність дослідження проблеми щодо принципів навчання та компонентів змісту підготовки майбутніх фахівців-перекладачів зумовлене рядом чинників, а саме: удосконалення лексичних навичок та граматичних вмінь, компонентів змісту підготовки студентів при вивченні дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою). Теоретичні засади процесів формування комунікативних умінь та культури спілкування висвітлені у працях Н. Бабич, Н. Бориско, В. Борщовецької. Аспекти формування професійної етики майбутнього перекладача вивчали М. Вудвок, Д. Карнегі, А. Піз, Д. Френсіс, та ін., а щодо професійного іншомовного спілкування – проблема досліджувалася Н. Драб, І. Козубовською та ін.

Варто зазначити, що дисципліна «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою) спрямована на вивчення іноземної мови з країнознавчою спрямованістю, з екскурсами в історію країн, вивченням пам'яток культури, які збереглися на

цих землях [3]. Для навчання «живому» спілкування іноземною мовою важливе значення мають реалії, пов'язані з історичними, культурно-історичними та соціальними асоціаціями.

Метою нашого дослідження є дослідження принципів навчання та компонентів змісту підготовки майбутнього перекладача при вивченні дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою) спеціальності «Бізнес-комунікації та переклад».

Виходячи з цього, мета дослідження зумовила вирішення таких завдань, як: провести аналіз принципів навчання, які використовуються у навчальному процесі; з'ясувати компоненти змісту підготовки майбутнього фахівця; удосконалити систему відбір лексичного матеріалу для вивчення курсу «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою).

В процесі підготовці майбутніх перекладачів лежать такі принципи [4, с. 713–714]: єдності освітньої, розвивальної та виховної функцій навчання; науковості змісту і методів навчання; систематичності та послідовності; міцності знань; доступності; свідомості й активності студентів; наочності; зв'язку навчання з практикою; індивідуалізації. Ці принципи взаємопов'язані між собою та можуть взаємопроникати, взаємодоповнювати та взаємоконтролювати один одного.

Окрім цього, випускник вищого навчального закладу спеціальності «Бізнес-комунікації та переклад» має володіти певним рівнем творчості й духовності та особистісними якостями. Тому підготовка майбутніх фахівців здійснюється у трьох напрямках: як в теоретичному й практичному, так й в морально-психологічному.

При проведенні занять для кращої їх результативності навчання варто забезпечити взаємозв'язок міжпредметної координації усіх профільних та гуманітарних навчальних дисциплін.

Теоретична компонента має на меті забезпечення здобуття та формування необхідних теоретичних знань з гуманітарних, соціально-економічних, загальнопрофесійних й спеціальних дисциплін.

Практична компонента передбачає формування й удосконалення необхідних комунікативних й професійних знань, умінь та навичок; вирішення складних проблемних завдань; проходження практики; успішне складання екзаменів.

Морально-психологічна компонента спрямована на те, що майбутні фахівці мають усвідомити необхідність досконалого володіння іноземними мовами, діловим етикетом, а також набуття певних якостей особистості, які для професійної діяльності перекладача є незамінними [8].

На теперішній час важливою проблемою при підготовці висококваліфікованих спеціалістів є проблема відсутності міжпредметної координації циклів профільних та гуманітарних навчальних дисциплін. Треба зазначити, що у вітчизняній педагогічній науці вона достатньо вивчена, але не в повній мірі реалізовується практично.

Результатом теоретичного напрямку нашого дослідження є висновок про необхідність формування необхідних теоретичних знань з циклу гуманітарних, загальнопрофесійних та спеціальних дисциплін, професійної етики та риторики. В основі морально-психологічного напрямку – усвідомлення значення досконалого володіння навиками професійного спілкування іноземною мовою, набуття елементів ділового етикету, а сформованих професійних навичок для здійснення професійно-мовленнєвої діяльності. Щодо практичного напрямку, то його результатом є обґрунтування необхідності формування певних комунікативних знань, умінь, навичок; уміння вирішення нагальних проблемних завдань.

Важливим завданням при підготовці майбутніх перекладачів є вдосконалення відбору лексичного матеріалу для занять з курсу «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою) [9]. Варто звернути увагу, що в нинішніх реаліях при надзвичайно великому потоці інформації сьогодення вимагає, щоб студенти в результаті навчання володіли також сформованими комунікативними умінями та навичками. Адже перекладацька діяльність ґрунтується на спілкуванні, яке виступає як міжсуб'єктна взаємодія. І мета цієї взаємодії – досягнення успіху при виконанні поставлених завдань.

Отже, спілкування – це вид комунікативної діяльності, яка функціонує самостійно у період розвитку особистості студента – майбутнього перекладача. Кваліфікований перекладач має вміти:

- опрацювати інформацію та аналізувати її;
- проаналізувати та правильно обрати мовні засоби;
- здійснювати аргументований виклад матеріалу;
- дискутувати для отримання повної та достовірної інформації;
- управляти своїм емоційним станом, а також контролювати власну поведінку під час комунікації;
- креативно вирішувати професійні комунікативні проблеми.

В результаті нашого дослідження принципів навчання та компонентів змісту підготовки майбутнього перекладача при вивченні дисципліни «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою) спеціальності «Бізнес-комунікації та переклад» можна зробити такі висновки:

1. Нами проаналізовано принципи навчання, які використовуються у навчальному процесі.
2. З'ясовано компоненти змісту підготовки майбутнього перекладача;
3. Удосконалено процедуру відбору лексичного матеріалу на заняттях з курсу «Лінгвокраїнознавство» (німецькою мовою).

Потребують подальшого розвитку питання, пов'язані із засобами розвитку творчого потенціалу майбутнього перекладача та створення відповідних електронних навчальних посібників.

Список використаних джерел

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення: навчальний посібник для ун-тів. Л.: Світ, 2015. 232 с.

2. Крайняк Л. К., Бичок А. В., Боднар О. Б. Лінгвокраїнознавство / Landeskunde (німецька мова): навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Тернопіль. ЗУНУ, 2022. 252 с.
3. Крайняк Л. К., Бичок А. В., Боднар О. Б., Авраменко Н. В. Завдання для виконання самостійної роботи з дисципліни «Лінгвокраїнознавство (німецька мова)». Тернопіль, ЗУНУ, 2022.
4. Корсакова О. К. Принципи навчання. Енциклопедія освіти. К.: Юрінком Інтер, 2018.
5. Кузів М. З., Паничок Т. Я., Шилінська І. Ф., Бичок А. В. Проектна робота на занятті з іноземної мови. *Вісник науки та освіти*. 2025. №. 1(32). С. 333-342.
6. Neuner G. Kulturkontraste im Unterricht. München: Indicium, 2015. 280 s.
7. Niesyto Horst. Video-Culture. Video und interkulturelle Kommunikation. München: Kopaed, 2017. 376 s.
8. Stevick F. W. Humanizm in Language Teaching. Oxford and N. Y.: Oxford University Press, 2018. 162 p.
9. Wierlacher A. Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache. München: Indicium-Verlag, 2014. Band 27. 648 s.